

Dobrovolnictví v komunitách

Účastníci měli před konferencí možnost navrhnout otázku, které by se v průběhu world café chtěli věnovat. Otázky jsme zachytili v těchto třech okruzích:

1. Kde všude dobrovolníci v komunitách jsou? Co dělají? Jak se poznají? Vědí, že jsou dobrovolníci? A musí to vědět?
2. Kde je mez mezi slušným vychováním a přirozenou vzájemností, sousedskou výpomocí a vědomým dobrovolnictvím?
3. Co může pozitivně ovlivnit to, aby bylo dobrovolníků v komunitách víc? Kdo jsou v tom ohledu stakeholdeři?

Ze diskuse v kavárně U mazaného králíčka jsme poskládali následující postřehy.

Kde všude dobrovolníci v komunitách jsou? Co dělají? Jak se poznají? Vědí, že jsou dobrovolníci? A musí to vědět?

Kde jsou?

Ve **veřejném prostoru** (místa volně přístupná veřejnosti), např. parky a zahrady, jiná veřejná místa setkávání občanů, kulturní a sportovní akce.

Co dělají?

- Úklid sběr odpadu, hrabání listí, zametání, kosení (aktivity uvnitř i vně obce)
- Okrašlovací aktivity a údržba (i ty guerillové)
- Udržování a oživování tradic (a vytváření nových)
- Udržování drobných památek (uvnitř i vně obce)
- Olympiády, přebory, soutěže, přehlídky, festivaly, sezónní akce atd.

Další dobrovolníci jsou k nalezení **na půdě institucí** (většinou NNO nebo přísp. organizací), které **v komunitě aktivně působí**. Na komunitních zahradách, komunitních, rodinných a mateřských centrech a spolcích, knihovnách, školách, farách a v místních centrech živé kultury. V tradičních spolcích, majících v komunitě desítky let tradici – Sokol, Sbor dobrovolných hasičů, zahrádkáři apod.

Co dělají?

- Zvelebování společně užívaných prostor
- Kroužky, cvičení, dílny apod.
- Doučování a jiná vzájemná podpora a pomoc
- Tematická setkání dle zaměření instituce

Jak se poznají?

Nijak a je to tak v pořádku.

Vědí, že jsou dobrovolníci? A musí to vědět?

Většina lidí to neví, že jsou dobrovolníci. Nepovažují se za ně přijde jim to divné. Prostě to dělají „bez názvu“ a je jim tak fajn.

Z hlediska rozvoje komunity by možná bylo fajn, aby to věděli. Když to budou vědět, bude to mít vliv i na společnost. Jedinec, který ví + společnost, která ví = společné hodnoty.

Pozn.: Nejasné vnímání pojmu dobrovolník a komunita ve společnosti.

Kde je mez mezi slušným vychováním a přirozenou vzájemností, sousedskou výpomocí a vědomým dobrovolnictvím?

V tomto ohledu byly názory účastníků diskuse velmi polarizované.

1. pohled

První skupinka pojmenovala zmiňovanou mez jako formální vztah mezi člověkem/dobrovolníkem a organizací. Bylo pro ně nutné, aby nad tím vším byla jakási entita, resp. organizace, která tomu dává rámec a řídí procesy s tím spojené. Vše mimo tento vztah je pro ně pořád „jen“ slušnost, vzájemnost nebo výpomoc, která přirozeně plyne z fungování člověka v rámci nějaké komunity, ale není to dobrovolnictví. Skupina během diskuse často zaměňovala pojem „vědomé“, ve smyslu přiznané dobrovolnictví (ano, vím, že jsem dobrovolník), s pojmy formální a neformální dobrovolnictví, jinak též akreditované a neakreditované.

2. pohled

Zbylé dvě skupiny řešily to, zda je vlastně nutné si tuto otázku klást. Jejich odpovědí byla otázka: „A kdo to potřebuje vědět?“

- Každý si to může pojmenovat, jak chce, jak je mu to vlastní. Resp. je to dobrovolné vědomé rozhodnutí, tak si tomu může každý říkat, jak chce. Hlavně, ať je to uchopitelné pro daného jednotlivce. Nepotřebujeme to nálepkovat.
- Na druhou stranu je fajn to pojmenovávat směrem ven, protože nám to pak umožňuje komunikovat to lépe směrem k veřejnosti, iniciovat diskuzi o dobrovolnictví a potřebě zapojení se, sdílet dobrou praxi.
- Pojmenovávání je klíčové pro marketingové nástroje a propagaci, kvůli projektům.
- Abychom prodloužili životnost dobrovolníka: pojmenovat to, oceňovat to... Aby měl „svědky“ své činnosti („Můžu dělat dobrovolnickou činnost bez toho, aby to někdo viděl, byl u toho sám?“).
- Pro někoho může formálnost/nálepka dobrovolnictví vzbuzovat důvěru, u někoho je to zase právě naopak – nedůvěra v instituce.

Rozvinula se debata ohledně motivace, účelovosti dobrovolnosti (např. potřebuji praxi, tak jdu dobrovolničit). Všichni měli za to, že dobrovolnictví musí nám i komunitě něco přinášet, je tam přítomný oboustranný prospěch.

Co může pozitivně ovlivnit to, aby bylo dobrovolníků v komunitách víc? Kdo jsou v tom ohledu stakeholdeři?

Kdo jsou stakeholderi?

Jedna ze skupin si pro slovo stakeholder vytvořila toto vysvětlení:

Stakeholderi jsou všichni kdo mají „VLIV“ v daném prostředí, čím větší vliv, tím silnější klíčový hráč (stake holder). Abychom věděli, kdo nebo co má vliv, musíme dlouhodobě sledovat dopady.

Tato otázka byla pro účastníky těžká. Nejprve spíš stakeholdery popisovala (nadšený pro věc, přirozeně autoritativní, jít osobním pozitivním příkladem apod.). Teprve pak pojmenovali obvyklé stakeholdery v komunitě a to jak mohou přispět k rozvoji dobrovolnictví

- Rodina a přátelé
 - o Vlastním příkladem a sdílením
- Škola a zaměstnavatel
 - o Vytvořením příležitosti a pobídkou
- Instituce veřejné správy, samosprávy, místní politické prostředí
 - o Když neškodí
- Neformální leaderi
 - o Vlastním příkladem, aktivní vůdcovskou rolí
- Autority, které mají za sebou nějakou instituci, ale vystupují za sebe (např. učitelé, lékaři, právníci, soudci apod.)
 - o Vlastním příkladem, aktivní vůdcovskou rolí
- Majitelé nemovitostí, živnostníci a místní firmy
 - o Finanční i nefinanční podpora dobrovolnickým aktivitám
- Média
 - o Když fungují, ale ona nefungují. Proč?

Co obecně dalšího přispívá k rozvoji dobrovolnictví v komunitách?

- Jasný a sdílený smysl/vize
- Vědomí, že můžu dělat věci, co jsou podle mne důležité a možnost je prosadit, obhájit v komunitě
- Informovanost, sdílení potřeb
- Důvěra (uvnitř) a ocenění (zvenčí)

....a opět média, když nám fungují...